

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

V. Quid in hoc Sacramento per verba consecrationis efficiatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

SECTIO V:

Quid in hoc Sacramento per verba conse-

crationis efficiatur.

TRIA sunt præsertim, eaque maximè admiranda atque suspicienda (vt loquitur Catech. Rom. p. 2. cap. 4.) quæ per verba consecrationis efficiuntur. Primum est, quòd verum & proprium Christi Domini corpus, illud idem, quòd ex sanctissima Virgine natum, ad dexteram Patris sedet; & verus ac proprius ejusdem sanguis (quæ pro nobis effusus est) in hoc Sacramento realiter & substantialiter continetur.

Secundum est, quòd nulla in Sacramento illo remanet panis aut vini substantia, quantumvis id à sensibus maxime alienum videatur; sed tota ipsius panis ac vini substantia convertitur in substantiam corporis ac sanguinis Christi Domini.

Tertium denique est, quòd in eo Sacramento accidentia panis ac vini, quæ oculis aliisque sensibus percipiuntur, sine ullo subiecto mira quadam, atque inexplicabili operatione remanent & operantur: de quibus in Paragraphis sequentibus agendum erit.

PARAGRAPHUS. I.

De vera & reali præsentia corporis & sanguinis Christi Domini in Sacramento Eucharistia.

NON hoc tempore solùm, sed jam olim à primis Ecclesie sæculis hæc veritas (nimirum Christi Domini corpus & sanguinem verè ac realiter in Eucharistia Sacramento adesse) quæ inter reliqua fidei Catholice dogmata quasi principem locum obtinet, ab hæreticis impugnata est, quorum antesignanus fuit Judas Iscariotes, qui pri-

D

SAC

nus huic veritati incredulus fuit, vt habetur S. Ioan-
 quem postea secuta sunt Simoniani & Menandriani, vt
 fert Bellarm. Lib. 1. de Sac. Euch. c. 1. qui realem cor-
 Christi Domini presentiam in Eucharistia negaverunt.
 Postillos Iconomachi (vt constat ex 6. Synodo gene-
 act. 6.) dixerunt Eucharistiam esse tantum figuram
 imaginem corporis Christi. Secutus est deinde Beren-
 rius qui eandem veritatem circa annum 1050. impu-
 vit, quam tamen contumaciâ omni depositâ in Co-
 Rom. sub Greg. 7. postea professus est. Exorti sunt post-
 dum Albigenses, qui [vt testatur S. Antoninus p. 4. c. 7. §. 5.] in Sacramento Eucharistiæ Christi Domini
 verè & realiter esse negaverunt: quibus aliquot postea
 subscripserunt hæretici illi qui Flagellantes dicti sunt
 refert Bernardus Luxemburgensis in Catalogo hære-
 rum. Demum Ioannes Zuinglius, Oecolampadius, Bu-
 gerus, alique recentiores Sectarii, quorum agmen-
 Calvinus cum suis assecclis; qui omnes, licet inter se
 mè discordes, in eo tamen conveniunt, quod Christi
 mini corpus realiter in Eucharistiæ Sacramento ex-
 gent.

Probatur igitur nostræ fidei veritas, & simul erro-
 positi refelluntur 1. autoritate script. S. Ioan-
 Christus Dominus de institutione huius Sacramen-
 faciendâ sic loquitur: *Tamen quem ego dabo, caro mea
 mundi vita*: Deinde SS. Matth. 26. Mar. 14. & Luc.
 Christus Dominus hoc Sacramentum instituens ap-
 & expressis verbis dixit: *Hoc est corpus meum; hic est
 quis meus*. Vnde sic argumentari possumus: Christus
 minus Eucharistiæ Sacramentum instituens dedidit
 bum id quod se daturum antè promiserat: atqui in
 S. Ioannis loco promiserat se daturum in cibum, na-
 guram corporis sui, sed ipsummet corpus: ergo dicitur
 est verè corpus suum dedisse, proindeque ipsum
 Domini corpus verè & realiter in Sacramento Euc-
 stiz existere. Quod autem verba illa ex S. Ioanne
 de corpore Christi non figuratè, sed verè ac realiter
 existant, quæ-

bum dando intelligenda sint, constat ex unanimi SS. Patrum consensu: ita enim hunc locum de vera & reali corporis Christi Domini sumptione in Sacramento Eucharistiae interpretati sunt SS. Basil. Gregor. Nissen. Chrysostr. Cyrill. Epiph. Cypr. Hilar. Ambr. Hieron. August. Prosper, Leo. Damaf. Bern. & alii quorum testimonia fusè refert Maldonatus in cap. 6. S. Ioannis.

Probatur 2. Auth. duorum Conciliorum generalium, primi scilicet & ultimi; Nicæni & Tridentini; in illius siquidem actis (vr refert Bellarm. lib. 2. de Euch. cap. 10) hæc habentur: *Fide intelligamus situm in sacra illa mensa agnum illum Dei tollentem peccata mundi, incruentè a sacerdotibus immolatum & pretiosum ipsius corpus, & sanguinem verè nos sumentes credere hæc esse nostra resurrectionis Symbola.* In Tridentino autem Sess. 13 cap. 1. *Docet sancta Synodus, & aperte, ac simpliciter profitetur, in almo sancta Eucharistia Sacramento, post panis, & vini consecrationem, Dominum nostrum, Iesum Christum, verum Deum, atque hominem, verè, realiter, ac substantialiter sub specie illarum verum sensibilium contineri; nec enim hæc inter se pugnant, ut ipse Salvator noster semper ad dexteram Patris in caelis asideat, juxta modum existendi naturalem, & ut multū nihilominus aliis in locis Sacramentaliter præsens suâ substantiâ nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustratâ, assequi possumus, & constantissimè credere debemus.*

Probatur 3. ex SS. Patribus, qui fusè citantur à Bellarmino toto lib. 2. de Euch. ubi consentientem illorum per omnes Ecclesiæ ætates doctrinam ostendit: illustriora alia quot testimonia hîc præferemus.

S. Cypr. Serm. de Cœna Dom. *Panis iste, inquit, non effigie, sed natura mutatus: omnipotentia Verbi factus est caro.*

S. Hilar. lib. 8 de Trinit. *De veritate, inquit, carnis, & sanguinis non est relictus ambigendi locus; nunc enim & ipsius Domini professione, & fide nostra verè caro est, & verè sanguis est, &c. An hoc veritas non est? contingat plane his verum non esse, qui Christum Iesum verum esse Deum negant.*

D 2

S. A. M.

S. Amb. lib. 4. de Sacram. cap. 4. *Panis iste, inquit, pro
est ante verba Sacramentorum; ubi accesserit consecratio, de
fit caro Christi.*

Probatur 4 ex antiqua & perpetua Ecclesiæ praxi
randi hoc Sacramentum, quod testatur S. Amb. lib. 4.
Spiritu Sancto cap. 12. *Per terram, inquit, intelligitur
Christi: quam hodie quoque in mysterio adoramus: & S. Amb.
in Psal. 98. Nemo, inquit, carnem Christi manducat, nisi
adoraverit; adorari autem in hoc Sacramento Christi
non posset, si in eo verè ac realiter non existeret.*

Obiiciunt hæretici, hæc Christi Domini verba S. Io
nis 6, *Spiritus est qui vivificat; caro non predest quisquam
Vnde inferunt carnem Christi realiter in sumptione
charistia non comedi, cum ex se nihil profutura sit.*

Respondet S. Aug. tract. 27. in Ioan. *Caro non prodest
quam; sed quomodo illi (Capharnaitæ scilicet) intellexit
carnem quippe sic intellexerunt quomodo in cadavere dil
tur, aut in mercato venditur: Vnde S. Chrysostr. Hom.
S. Ioan. S. Cyrill. Catechesi. 4. Mystag. & alii SS. Patres
hæc Christi Domini verba & alia subsequencia dicunt
moneri fideles, ut huius Sacramenti veritatem non
liter, id est secundum sensum humanum, qui nihil
dest, imò in percipiendis mysteriis divinis multum
ed spiritualiter, id est secundum veram fidei spiritum in
gant, secundum quem caro Christi Domini in hoc Sa
mento non ut simplex & nuda caro consideratur
ratione nihil prodest) sed ut caro divino spiritu ple
divino verbo personaliter unita; quo pacto vivificari
maximè prodesse potest.*

Obiiciunt 2. S. Aug. lib. cont. Adimantium cap. 11.
loquentem: *Non dubitavit Christus dicere. Hoc est corpus
um, dum signum daret corporis sui: unde inferunt hoc
eramentum non continere corpus Christi realiter,
illius signum sit. Item tract. 25 in S. Ioan. Vt quid par
rem & dentes: crede & manducasti: unde sequitur, non
sed fide percipi corpus Christi, proindeque in hoc Sa
mento realiter non existere.*

Resp. ad primum locum, falsò ab hæreticis inferri corpus Christi realiter in hoc Sacramento non existere, ex eo quòd dicatur esse signum corporis Christi, sicut ex eo quòd idem Christus vocatur ab Apostolo Heb. 1. Figura substantiæ Patris, falsò inferretur substantiam Patris in illo realiter non esse: quare dicendum est ideo Eucharistiam vocari signum corporis Christi; non quòd Christi corpus ibi realiter non sit: sed quia ibi modo quodam invisibili sub speciebus tamen sensibilibus panis tanquam sub signo visibili existit.

Ad secundum resp. S. Aug. verbis in objectione citatis metaphoricè loqui de manducatione spirituali doctrinæ Divinæ, quæ fit per fidem, ut ex toto ejus contextu facile colligi potest; vel si de hujus Sacramenti manducatione loquantur, docere tantum illum voluisse realem corporis Christi in hoc Sacramento manducationem tunc solummodo esse fructuosam, quando spiritali per fidem manducationi conjuncta est.

Obiiciunt 3. possibile non esse Christum totum in tam parva hostia, imò in illius minutissima particula realiter adesse: ejus majestatem dedecere, dentibus manducantium frangi & conteri, imò à bestiis posse devorari, ab igne comburi, pedibus conculcari &c.

Ad hæc & similia argumenta breviter respondetur, ista videri posse impossibilia & indecentia iis, qui Dei potentiam incomprehensibilem, & inexhaustam bonitatem, ac (ut Apostoli verbis utamur) *nimiam charitatem* Eph. 2. ignorant. Fideles verò, qui firmiter credunt: *non esse impossibile apud Deum omne verbum* (ut testatur est Angelus S. Luc. 1.) firmissimè etiam sibi persuadent, realem illam Christi præsentiam in hoc Sacramento tam expressis Divinæ veritatis testimoniis assertam, Deo possibilem esse, licet possibilitatis illius modum ignorent. Credunt etiam nihil in illo Sacramento infinitam eius bonitatem dedecere, neque manducatione, aut quavis alia hujus Sacramenti attestatione corpus Christi gloriosum dehonefari; sicut nec solis radius inficitur ex cæno in quod illabitur, nec ex speculi aut crystalli ab eo illustrati fractione violatur,

Porro ad has & similes hæreticorum objectiones respondendas, observandum est hujus Sacramenti veritatem, ratione humana, sed sola Dei auctoritate inniti; proinde que, ut certò cognoscatur, non ratio, cinium humanum, sed Divinum oraculum esse tantummodo consulendum, videndum, quid asserat Sacra scriptura, non ut ab hæreticis in contrarias & falsas interpretationes distorqueatur, sed ut ab Ecclesia universa & à SS. Patribus unanimi consensu intelligitur. Preterea notandum est SS. Patres, quando non aperte & clarè; sed ambiguè & obscure hoc Sacramento locutos fuisse, ac religiosa quadam precautione illius notitiam occultare voluisse, tum in catechismis, ne ex ea scandalum aliquod paterentur: tum in sermone, inter quos debebant, ne tam preciosam margaritam ante porcos proiicerent; præsertim cum inter fideles nulla tunc circa hujus mysterii veritatem difficultas, dubitatio suborta esset: unde S. Athan. in 1. Apologia sua. *Non est, inquit, fas mysteria non initiatis prodere. Ethnicis non intelligentes derideant, aut Catechumenis curiose facti scandalizentur.*

PARAGRAPHUS II.

De Transsubstantiatione, seu conversione totius substantiæ panis & vini in substantiam corporis & sanguinis Christi Domini.

FIDES Catholica docet non modò corpus & sanguinem Christi Domini realiter in Sacramento Eucharistiæ sub speciebus panis & vini existere, ut supra probatum est; sed præterea nihil substantiæ panis aut vini in remanere, totamque panis ac vini substantiam transmutari & converti in substantiam corporis & sanguinis Christi Domini: quod Concil. Trid. explicavit simul & de

nuit his verbis: *Persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denovo sancta hæc synodus declarat, per consecrationem panis & vini conversionem fieri totius substantie panis in substantiam corporis Christi, Domini nostri, & totius substantie vini in substantiam sanguinis ejus: quæ conversio convenienter, & propriè à sancta Catholica Ecclesia Transsubstantiatio est appellata.*

Huic veritati multiples opponuntur errores, quos hic brevier recensere non erit inutile, ut evidentius fiat, quid in hoc mysterio credi, quidve repudiari debeat.

Quidam igitur (ut refert Bellarm. lib. 3. de Euch. cap. 13) attendentes ad modum transmutationum substantialium quæ naturaliter fiunt, in quibus una tantum pars substantialis compositi nempe forma transmutatur, materia prima immutabili permanente; similiter opinati sunt in hoc Sacramento solam panis substantialem formam per consecrationis verba mutari; materiam verò panis remanere, & ab anima Christi informari. Alii è contrario existimaverunt solam panis materiam mutari in corpus Christi, remanente forma substantiali ejusdem panis. Alii arbitrati sunt panem in Eucharistia hypostaticè assumi à verbo divino, eodem prorsus modo quo natura humana ab illo assumpta est. Alii censuerunt substantiam corporis Christi & substantiam panis simul in Eucharistia commisceri. Lutherus denique lib. de captivitate Babyl. cap. de Eucharistia, docuit non esse articulum fidei, quòd substantia panis maneat, vel non maneat simul cum Christi corpore in Eucharistia, ac utrumque sine hæresis periculo posse defendi; sibi tamen videri probabilius & scripturis conformius, quòd in hoc Sacramento panis substantia maneat simul cum ipso Christi corpore.

Refelluntur hi errores, & Catholicæ fidei veritas de transsubstantiatione panis & vini in Christi Domini corpus & sanguinem probatur 1. ex autoritate Ecclesiæ, quæ id expressè & apertè declaravit tum in Concil. Trid. supra relato, tum etiam antea in Concil. Lateran. sub Innoc. III. cap. *Firmiter*, de sum. Trinit. ubi definitum habetur,

betur, In Sacramento altaris corpus & sanguinem Christi
speciebus panis & vini, veraciter contineri, transubstantia-
pane in corpus, & vino in sanguinem: Et in Concil. Rom.
 Nicolao 2. ubi Berengarius iterum hæresim suam ab-
 zans, profitemisque fidem Catholicam sic loquitur: *Cre-*
de, & ore confiteor panem & vinum &c. substantiam
converti in veram ac propriam & vivificatricem carnem
sanguinem Christi Domini.

Probat 2. ex SS. Patribus qui id unanimi consen-
 asserunt. ut S. Greg. Nyssen. orat. Catech. cap. 37. *Dei*
bo, inquit, *sanctificatum panem in Dei Verbi corpus*
transmutari; ibidemque subdit naturam panis & vini tra-
 elementari in corpus & sanguinem Christi: S. Cyrill. Alexan.
 Epist. ad Calosyrium dicit panem in altari oblatum.
veritatem propria carnis à Christo converti: S. Damasc. l.
 4. de fide cap. 14. asserit in hoc Sacramento panem &
 num modo mirabili in Christi corpus & sanguinem con-
 S. deaique Ambr. lib. de initiandis cap. 9. ipsam panis
 vini transmutationem in corpus & sanguinem Ch-
 Domini fuse explicat, & variis tum rationibus tum ex-
 plis probat, quæ apud illam utiliter legi possunt.

Obiiciunt 1. hæretici Eucharistiam vocari in scriptura
 panem, ut 1. Corinth. 10. unde inferunt panis substan-
 am simul cum Christi corpore in Eucharistia remanere,
 alias falso panis diceretur.

Resp. vocari panem vel quia exteriorem figuram, & a
 panis accidentia retinet, sicut Gen. 18. Angeli vocantur
 ri, quia exterius tales esse videbantur, licet realiter
 non essent; vel quia ante consecrationem verè panis
 ideoque panis dicitur, quamvis amplius non sit; sicut
 scripturis res quædam post mutationem in ipsis facta
 eodem plerumque nomine vocantur, quo antea vo-
 bantur, ut Exod. 7. virga Moysis in serpentem substan-
 liter mutata, adhuc tamen appellatur virga.

Obiiciunt 2. verbum (transubstantiationis) non re-
 piri in scriptura.

Resp. neque etiam in illa reperiri verbum, *Consubstantialis*, quod Concil. Nicæn. 1. ad Christi Domini naturam divinam explicandam usurpavit; neque ullum tamen Catholicum de veritate per verbum illud significata dubitare: si igitur Ecclesia in Concilio illo sanctissimè ac summa cum ratione id fecit, cur eadem Ecclesia in Concilio Lateran. Florent. & Trident. ad Eucharistiae veritatem expressius significandam, & ab erroribus vindicandam idem præstare non potuit?

PARAGRAPHUS III.

Explicantur quedam difficultates circa transsubstantiationem panis & vini in Christi Domini corpus & sanguinem.

PRIMA est, quid sit propriè illa transsubstantiatio, & quomodo intelligi debeat Omissis variis & prolis super hac difficultate Theologorum disputationibus, breviter dicimus: Transsubstantiationem panis in corpus Christi, non esse ipsius corporis Christi substantialem productionem aut mutationem; id est, Christi Domini corpus per illam transsubstantiationem de novo non produci, nec substantialiter mutari, aut localiter moveri; sed per vim & efficaciam consecrationis fieri, ut desinente tota panis substantia, corpus Christi, quod est in cælo, sine ullo motu locali, aut mutatione sui substantiali, jam esse incipiat sub speciebus ipsius panis; neque solum sub illis sit per simplicem præsentiam sive coexistentiam, sed etiam per unionem quamdam, qualis erat inter substantiam panis, & accidentia ejusdem panis, sublata tamen inhzrentia.

D s

Quod

Quod si cui explicatio ista minimè satisfaciât, tunc
 nerit SS. Patres (ut testatur Catech. Rom. part. 2. c. 4.)
 pè admonere fideles, *Ne curiosus inquirant, quo pacto
 mutatio fieri possit; nec enim à nobis percipi potest, ne
 naturalibus mutationibus, aut in ipsa rerum creatura
 hujus rei exemplum aliquod habemus: verum quod
 fide percipi debet, id quomodo fiat, non est curiosis
 quirendum.*

Secunda difficultas est, quid in illa transsubstantia
 ponatur sub speciebus panis & vini tam vi verborum
 consecrationis, quàm per naturalem concomitantiam. N
 aptius ad hujus difficultatis solutionem afferri po
 quàm id quod habetur in Concil. Trid. Sess. 13. c. 1.
 dicitur, *verum Domini nostri corpus, verumque ejus san
 guinem sub panis & vini specie, unà cum ipsius anima & divi
 nitate existere; sed corpus quidem sub specie panis, & sanguis
 sub specie vini, ex vi verborum; ipsum autem corpus sub
 specie vini, & sanguinem sub specie panis, animamque sub utra
 que naturali illius connexionis, & concomitantia, quàm
 Christi Domini, qui jam ex mortuis resurrexit, non am
 moriturus inter se copulantur; Divinitatem porro propriam
 mirabilem illam ejus cum corpore, & anima hypostaticam
 unionem. Quapropter verissimum est, tantumdem sub utra
 que specie, atque sub utraque contineri; totus enim, & in
 Christus, sub panis specie, & sub quavis ejus speciei parte,
 & mem sub vini specie, & sub ejus partibus existit.*

Ex quibus Concilii verbis colligitur 1. quòd, sicut
 specie panis totum corpus, sic etiam sub specie vini
 Christi Domini sanguis vi verborum ponitur, cum
 fit ratio cur una ejus pars præ alterà ponatur; sicque
 ille divinus sanguis, ne unica quidem guttula excep
 verborum consecrationis in sanctissimo Missæ sacra
 (quod maximè perpendi debet) pro unoquoque nostrum
 quotidie effunditur.

Colligitur 2. ea omnia, quæ Christo Domino extra
 eramentum nunc in cœlo esistenti sunt intrinseca,
 & concomitantiam quoque poni sub speciebus consecra

& sic corporis eius gloriosi dotes, qualitates item naturales ac supernaturales eius animæ inexistentes, omnes denique divinitatis eius perfectiones in illo Sacramento contineri; ita ut aliqua ratione de unoquoque fidelium dignè Sacramentum hoc percipiente dici possit, quòd tunc, cum illud percepit, in eo sint omnes thesauri sapientiae & scientiae Dei. Per eandem quoque concomitantiam persona Patris, & persona Spiritus sancti, propter identitatem naturæ cum ipsius Filii persona, sub illis panis ac vini speciebus ita simul ad sunt, ut si per immensitatem suam ubique non essent, ratione tamen illius identitatis in illo Sacramento adessent.

Tertia difficultas est, an Christi Domini corpus, quod in Eucharistia Sacramento inextensè & indivisibiliter existit (ut constat ex suprâ relatis Concilii Trid. verbis) retineat in eodem Sacramento propriam quantitatem. Resp. affirmativè cum S. Doctore q. 77. a. 4. ratio est, quia omnia quæ naturalem & plusquam localem connexionem habent cum substantia corporis Christi, ponuntur per concomitantiam in hoc Sacramento, ut ex antè dictis patet; unde sequitur, ut quantitas quæ corpori glorioso Christi naturaliter connexa est, sub hujus Sacramenti speciebus reperiri debeat. Quæ quidem doctrina ita certa est, ut quamvis ab Ecclesia expressè definita non sit tanquam de fide, contrarium tamen sentire erroneum existimet Alexander Alensis. p. 4. q. 10. in. 7. a. 3.

Dicet aliquis, si corpus Christi retineret propriam quantitatem in Eucharistia, deberet esse extensum & divisibile, & figuram etiam aliquam habere, cum figura sit intrinsecus terminus quantitatis.

Resp. duplicem esse quantitatis extensionem, seu corpus quantum duplici modo esse extensum; primò in ordine ad se; secundo in ordine ad locum: prior extensio est de essentia ipsius quantitatis: posterior vero est tantum proprietas virtute Divina ab ea separabilis: unde fit ut quantitas hac extensione locali destituta, quantæcunque sit magnitudinis in ordine ad se, possit tamen per divi-

na

nam omnipotentiam intra spatium quantumvis exiguum concludi. Similiter duplex est figura; una organica, quæ pendet ab extensione quantitatis in ordine ad se; altera localis seu (ut ita loquamur) situalis, quæ ab extensione locali ipsius quantitatis pendet, cum igitur corpus Christi Domini in Eucharistiæ Sacramento sit solummodo extensum in ordine ad se, non verò in ordine ad locum, habet tantum figuram organicam, non verò localem; unde intelligitur qua ratione fieri possit, ut retinens propriam quantitatem & figuram, in quantumvis exiguo spatio sub quantalibet specierum Sacramentalium particularium contineri possit.

Quarta difficultas est, quid de speciebus panis & vini in hoc Sacramento remanentibus sentiendum sit. Respondeo species illas seu accidentia panis & vini, puta figuram, colorem, saporem, &c. post consecrationem manere in nullo subiecto. Ita definitum est in Concilio Trid. sess. 13. Can. 2. & hæc Viulefi propositio tanquam falsa & hæretica damnata est in Concil. Constant. sess. 8. (*Accidentia panis non manent sine subiecto in Sacramento, &c.*) Id tenet de omnibus accidentibus conjunctim sumptis est intelligendum: vera siquidem est S. Thomæ doctrina q. 77. art. 2. afferentis quantitatem panis & vini ab omni subiecto separata divina virtute in hoc Sacramento existere in subiecto. Qui etiam a. 3. docet, species illas panis & vini posse sic separatas agere, quidquid poterant, dum in subiecto panis & vini substantiæ tanquam proprio subiecto in se existebant; cum semper eandem essentiam, existentiam & agendi virtutem retineant. Et a. 4. species illas posse sumptis, ut experientia satis compertum est, Art. item a. 5. species illas fieri posse nutritionem substantialem in subiecto nutritio illa ex sola specierum quantitate divina virtute fiat, sive (quod probabilius est) ex materia; quæ a deo creatur eo instanti quo species illæ Sacramentales aliter desinunt. Denique q. 76. a. 6. ad 3. tradit Christi

mini corpus & sanguinem desinere esse sub illis panis ac vini speciebus, quando ita mutantur aut alterantur, ut hæc mutatio seu alteratio ad defitionem substantiæ panis ac vini sufficeret; remanere verò sub illis Christi corpus ac sanguinem, quamdiu mutatio illa seu alteratio tanta non est, ut ad defitionem substantiæ panis aut vini satis esset; quod ex ipsius etiam Ecclesiæ praxi satis constat, quæ tamdiu adorat Christum in hoc Sacramento, quamdiu in illo species panis ac vini remanere cognoscit.

Quinta difficultas est, an Christi corpus sub speciebus sacramentalibus existens videri possit ab oculo corporeo, vel ab intellectu creato cognosci.

Respondet S. Doctor q. 76. a. 7. nullum corporeum oculum pertingere posse ad visionem corporis Christi, prout est in hoc Sacramento; cum in illo sit per modum substantiæ, quæ per se non est visibilis, neque ullo sensu aut imaginatione perceptibilis: ab intellectu autem creato posse clarè cognosci, dummodo lumine gloriæ illustretur, quo deficiente nonniù obscure ac per fidem percipi posse Christi existentiam sacramentalem. unde (ut ait idem S. Doctor) nequidem ipsi dæmones Christum in hoc Sacramento existentem cognoscere possunt, nisi per fidem, cui non assentiuntur voluntariè, sed ad eam evidentia signorum conuincuntur, prout, dicitur S. Iacob. 2. quod *dæmones credunt, & contremiscunt.*

Sexta denique difficultas est, quid de miraculosis apparitionibus sentiendum sit, quæ aliquando in hoc Sacramento contigerunt, & adhuc contingere Deo ita volente possunt, ut quando puer, vel caro in manibus Sacerdotis, aut super altari, vel sanguis in calice cernitur. Respondet S. Doctor a. 8. Christum tunc semper manere in hoc Sacramento; nec carnem illam aut sanguinem miraculose apparentem esse carnem vel sanguinem ipsius Christi, sed esse aliquid miraculose productum, quo tum caro & sanguis ipsius Christi, tum etiam sacramentales species teguntur. Monet autem rectè idem S. Doctor In 4. dist. 10. q. 4. a. 3. q. 3. non licere eiusmodi carnem
aut

aut sanguinem miraculosè sic apparentem ore sumunt
quia hæc signa miraculosa non habent modum com-
entem, quo possint pro ratione hujus Sacramenti con-
ac bibi: quare in illo casu deberet Sacerdos (ut dicitur
Valentia disp. 6. q. 4. de Euch. p. 1.) alium panem & vinum
consecrare & sumere, ut sacrificium ea ratione per-
retur.

SECTIO VI.

Quinam sint effectus Sacramenti Eucha- ristia.

VARIIS sunt itaque saluberrimi hujus divini Sa-
cramenti effectus, de quo verè dici potest, quod olim
Manna dictum est, omnem in illo reperiri saporis su-
avitatem: præcipuos hic & observatione maximè dig-
nos notabimus.

Atque in primis certum est, hoc Sacramentum
dispositis, gratiæ sanctificantis augmentum conferre
in Decr. Eug. expressè definitum habetur, & satis con-
firmatur ex iis quæ cap. 1. de Sacram. in genere dicta sunt.
Quidem gratiæ augmentum cæteris paribus longè uberior
& plenius in isto Sacramento quàm in aliis percipi-
tur, cum in eo fons ipse gratiarum, & omnium charissimorum
ac donorum caelestium contineatur, ut dicit Catechismus
Romanus. Docet autem S. Th. q. 80. a. 8. ad 6. effectum
illud in ipsa Sacramenti sumptione percipi, ideoque
principalem tunc & maximam in suscipiente requiri devo-
tionem.

Querunt Theologi, an Sacramentum hoc conferat
jam aliquando primam gratiam à peccatis justificanti-
am. Resp. certum esse (sicut docet S. Th. q. 79. a. 3.) Sacramen-
tum hoc nullo modo profuturum, sed potius maxime
futurum ei, qui cum affectu, vel conscientia peccati
talibus illud susciperet; quod verò spectat ad illum, qui
peccat.